

Fra Domhus til Studiehus

Domhuset

Skole, retsvæsen, kirke og nationalbank samlet på samme gadehjørne – det var det imponerende facit, da byggeriet på de fire hjørnegrunde i krydset mellem Kaiser-Wilhelm-Allee og Bismarckstrasse stod færdigt i 1912.

Startskuddet til byudviklingen var blevet givet med opførelsen af Marinestationen 1907-08. Indbyggertallet i Sønderborg, som ellers havde stået stille frem til dette tidspunkt, voksede stærkt: fra 4114 indbyggere i 1864 til 8533 indbyggere i 1920.

Alle fire bygninger blev opført indenfor stort set samme tidsrum, 1908 – 1912; domhuset er bygget som det sidste 1911-12. Projektet kom på den preussiske finanslov i 1911; amtsretsbygning, fængsel og tilhørende boliger skulle i alt koste 308.000 Mark.

Tiden omkring 1900 var stilmæssig præget af historicisme, og Domhuset er ingen undtagelse. Det er tegnet af Rellensmann, der var ansat som Baurat i den preussiske bygningsadministration i Flensborg. Rellensmann har også tegnet Altes Gymnasium i Flensborg. Stilen er i begge tilfælde slesvig-holstensk hjemstavnsstil, nærmere betegnet en stiløvelse over 1700-tals barokke herregårdsarkitektur. Murværket står i røde mursten, taget i blå tegl, og de hvide palævinduer løber i regelmæssige bånd på den fire etager høje bygning.

Hvordan historicismen tager sig ud, når den har været gennem en førende dansk arkitekts tegneblyant, får man et glimrende indtryk af, når man sammenligner Martin Nyrops samtidige Sønderborghus (1914) med Domhuset. Nyrop er allermest kendt for Københavns Rådhus fra 1901.

Facaden opleves ved den udprægede anvendelse mønstermurværk og kvaderlisener, dvs. fremspringende murværk opdelt i fremhævede felter – f.eks. husets hjørner.

At der er tale om en højtidelig og repræsentativ bygning bliver bekræftet, når man bevæger sig indenfor.

Der er brugt gedigne materialer, og der er gjort meget ud af den kunstneriske udsmykning. F.eks. i form af træpaneler og ikke mindst de smukke glasmalerier, hvor motiverne er de slesvigske slotte Augustenborg, Glücksborg og Sønderborg.

Fra 1912 til 2009 dannede Domhuset rammen om sønderborgernes møde med retsvæsenet – om det så drejede sig om helt fredsommelige tinglysninger eller landskendte mordsager.

Tiden efter Genforeningen var præget af et kultursammenstød mellem tysk og dansk retstradition. Henning Schlanbusch, student fra Statsskolen 1924, cand.jur. og senere volontør i Domhuset, fortæller i sine erindringer, hvordan der herskede en arrogant tone i både i forholdet mellem de forskellige personalegrupper og i forhold til de mennesker, der kom i retten. Han konkluderer således:

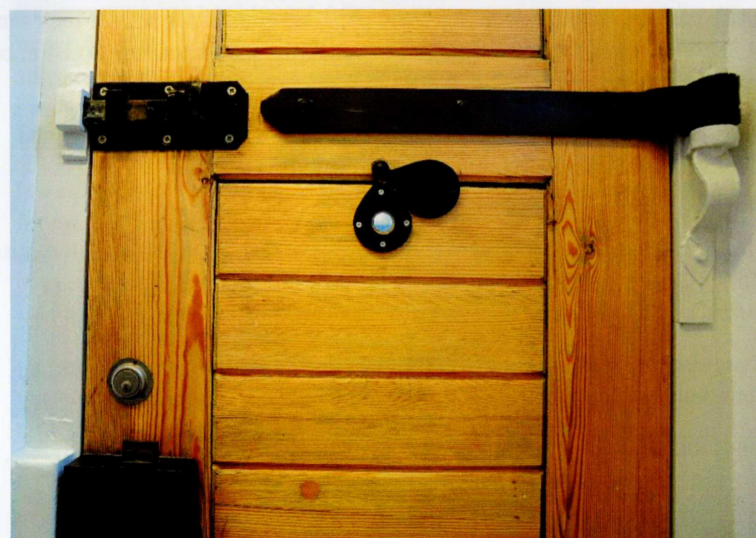
”Medens Undervisningsministeriet åbenbart havde lagt vægt på, at de lærere, som blev sendt til Sønderjylland, både fagligt og menneskeligt var egnede til at gøre en gerning i Genforeningens tjeneste, syntes det som om, Justitsministeriet kun havde lagt vægt på, at de embedsmænd, der blev sendt til Sønderjylland, fagligt kunne klare opgaverne, men havde set bort fra, om de menneskeligt var noget underlødige.”

Dansk ret blev indenfor de fleste områder indført lidt efter lidt, og først i 1929 vedtoges en lov, hvorefter dansk ret skulle være gældende også i Sønderjylland.

I forbindelse med retsreformen flyttede retten i Sønderborg ud af Domhuset i 2009. Efter en længere salgsprocedure købte Statsskolen Domhuset i sommeren 2011 for ca. 12 mio. kr.

Nye tider for Domhuset – og dog. Forskellen er vel bare, at det nu er Statsskolens lærere, der idømmer eleverne lektier og karakterer...

Jens Holm, lektor

Domhuset 2013

Da "Retten i Sønderborg" flyttede domicil, blev Domhuset sat til salg, og da vi som følge af massiv elevtilgang i den grad manglede plads, skærpedes vores interesse, og vi påbegyndte en besværlig forhandlingsgang med Statens Ejendomsselskab, Freja. Det endte lykkeligvis godt, og vi fik prisen fra 17 ned til 11 mio. kr. Med en favorabel lånefinansiering hos Nykredit som forudsætning, kunne vi i skolens bestyrelse blive enige om, at det ville være økonomisk forsvarligt at købe og renovere Domhuset, også på langt sigt.

Vi har nu brugt et år på at transformere et kontorhus til et studiehus med elevatortårn, brandsikring og øvrige lovpligtige foranstaltninger. Vi har haft det som vores mål at indrette Domhuset på det smukke hus' præmisser, og vi har nærmet os huset med stor respekt og nænsomhed, hvilket forhåbentlig tydeligt kommer til udtryk. Men vi har også været os meget bevidste om, at det er unge mennesker, som skal præge huset og dets omgivelser, hvilket spores i valg af møblement og udsmykning.

Det var ikke oprindeligt planen, at der skulle være klasseundervisning i Domhuset, men tilgang af ikke færre end 14 nye 1. – klasser i august 2012 tvang os til at sadle om og indrette fire klasseværelser i huset, hvor fire 2.g – klasser nu har deres daglige gang. Derudover er undervisningen i billedkunst, mediefag og drama permanent flyttet til Domhuset.

Den grundlæggende ide med Domhuset som stort åbent studieområde vil blive fastholdt, og de tilbud til varierede undervisningsformer, som vi ikke har haft mulighed for at praktisere på skolen, vil nu kunne tilbydes skolens undervisere og elever. Et auditorium med 60 stolepladser og omkringliggende grupperum giver f.eks. mulighed for fælles instruktion – også af to klasser – hvorefter der kan arbejdes videre i de mange tilgængelige grupperum, som findes over hele huset. I samme auditorium er avanceret filmforevisning og naturligvis foredrag – gerne via vores gæstelærerordning – en kærkomment supplement til de fysiske rammer, som er blevet snævre på selve skolen.

Vi har indrettet "kropsrum" til drama og idræt, mødelokaler til ledelse og administration, og eleverne har fået deres eget lokale til elevrådsmøder, festudvalgsmøder, Operation Dagsværk og også til de nye aktiviteter som skriveklub, skakklub og hvad der ellers rører sig blandt eleverne lige nu.

Vi har med købet af Domhuset forøget Statsskolens kvadratmetertal med 1/6 del, og det er et privilegium at kunne tilføje væsentlige kvalitative rammer til varierede undervisningsformer i smukke omgivelser til de mange undervisere og elever, som sætter deres uvurderlige præg på Statsskolen – også i disse år!

Karl Kristian Højberg, rektor

Fotos: Jens Ove Holm / Morten Kanne Hansen